

มาตรการการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนเครือข่ายสังคมออนไลน์
ศึกษากรณีการโพสต์รูปภาพ และแชร์ข้อความ
MEASURES TO PREVENT VIOLATIONS OF INTELLECTUAL PROPERTY ON SOCIAL
NETWORKS A CASE STUDY POSTING IMAGES ONLINE AND SHARE A MESSAGE

สุกิจ พจนศรีเกษม
นักวิชาการอิสระ
Dr. Sukit Phonsrikasem
independent academician

วันที่รับบทความ (Received) 10 กุมภาพันธ์ 2566
วันที่ได้รับบทความฉบับแก้ไข (Revised) 20 กุมภาพันธ์ 2566
วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) 31 มีนาคม 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กฎหมายการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของไทยและต่างประเทศ ในงานศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อทำการศึกษาวเคราะห์ข้อมูล เอกสารต่างๆ ได้แก่ ตำรา ผลงานวิจัย บทความ ให้สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประกอบแนวคำพิพากษาศาลฎีกา มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่มักเกิดขึ้นคือผู้กระทำความผิด มิได้นำรูปของตนเองแสดงในหน้าเพจของเฟซบุ๊ก แต่กลับไปคัดลอกรูปของผู้อื่นมาใช้เพื่อปิดบังตัวตนที่แท้จริง ทำให้เจ้าของภาพอาจจะถูกมองจากผู้ที่ขาดความเข้าใจว่าเป็นเจ้าของเพจที่ผิดกฎหมายนั่นเองผู้กด Share ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยผู้กดแชร์รู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลที่ปลอมหรือข้อมูลเท็จ หรือข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือการก่อการร้ายตามกฎหมายอาญา รวมถึงการแชร์ข้อมูลที่มีลักษณะ

ลามกอนาจาร ผู้กด Share ต้องรับผิดชอบ ตามมาตรา 14 (5) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่มากขึ้นในวงกว้าง การทำกรณีศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างที่ชัดเจน ปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา ให้มี ฐานความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็นหมวดเฉพาะ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดยให้มีฐานความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลจาก การใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมไว้เป็นการเฉพาะ

Abstract

The purpose were to study Theories about the abuse of intellectual property to enter the ASEAN Economic Community. Violations of intellectual property law in Thailand and overseas. In this thematic issue The researchers used a methodology document (Documentary Research) methodology to analyze data and documents including texts, Research articles in accordance with the hypothesis of the research and concept research

(Conceptual Framework) based on information from. concept review Theories about the violation of intellectual property consisting of Supreme Court guidelines. Legal measures related to both Thailand and overseas, as well as related research.

The results showed that

The problem that often arises is Offender Nor take their picture displayed on the front page of the Face Book. But back to the copying of others to use. To conceal its true identity Make a picture can be seen from the lack of understanding that the ownership of the page illegal then press the Share of computer data. The press Shared already know is false information or false information. Or causing damage to the country's stability. Or acts of terrorism by criminal law Including the sharing of information that is pornographic in nature, the press Share liable under Section 14 (5) shall be liable to imprisonment for a term not exceeding five years. A fine not exceeding one hundred thousand baht or both.

Suggestion should be publicized more widely. The case study is a clear example. Amendments to the Criminal Code on offenses. The offense of Privacy, as a specific category. And with the Act Computer-related Crimes Act 2550 by the offense of abuse of individual rights. The use of social networking sites specifically.

บทนำ

ปัจจุบันผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลกมีจำนวนเกือบสองพันล้านคนแล้ว (Internet World Stats, 2010) อินเทอร์เน็ตได้กลายเป็นแหล่งแห่งการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทำให้เกิดการเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารจากยุคการ

สื่อสารแบบดั้งเดิม ในโลกแห่งความเป็นจริงมาสู่การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารในยุคดิจิทัลแห่งโลกเสมือนจริง (Virtual World) ก่อให้เกิดยุคแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน ทำให้คนจำนวนมากทั่วโลกมีการดำเนินชีวิตทั้งในสังคมของโลกแห่งความเป็นจริงและสังคมแห่งโลกเสมือนจริงผลจากความก้าวหน้าของระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสารก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ทางสังคม คือเครือข่ายสังคมใหม่ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายว่า “สังคมออนไลน์” (Online Community) หรือ “สังคมเสมือน” (Virtual Community) หรือ “เครือข่ายสังคมออนไลน์” (Social Network) โดยเครือข่ายสังคมออนไลน์นี้เป็นพื้นที่สาธารณะที่สมาชิกซึ่งก็คือคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกเชื้อชาติและศาสนา ทุกระดับการศึกษา ทุกสาขาอาชีพและทุกกลุ่มสังคมย่อยจากทั่วโลกเป็นผู้สื่อสารหรือเขียนเล่าเนื้อหาเรื่องราว ประสบการณ์ บทความ รูปภาพ และวิดีโอที่สมาชิกเขียนและทำขึ้นเองหรือพบเจอจากสื่ออื่นๆ แล้วนำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นที่อยู่ในเครือข่ายของตนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เครือข่ายสังคมออนไลน์เติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ก่อให้เกิดวิวัฒนาการด้านเทคโนโลยีของสื่อสังคมออนไลน์ หลากหลายประเภท ได้แก่ เว็บไซต์บล็อก (Weblog) หรือเรียกสั้นๆ ว่า บล็อก (Blog) เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking Sites) เช่น Facebook, Tiktok เป็นต้น (รัชตะ รัชตะนาวิน, 2564)

ทรัพย์สินต่างๆ ในสังคมปัจจุบันล้วนมีมูลค่า ตามคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์ เช่น เงิน ทองคำ แหวนเพชร ฯลฯ หรือสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น ทรัพย์สินดังกล่าว นั้นช่วยให้ผู้ที่ถือครองมีความมั่งคั่ง และสามารถแปรเปลี่ยนสภาพเป็นทรัพย์สินอื่นๆ ได้ตามความต้องการของผู้ถือครองและมูลค่าของทรัพย์สินนั้น แต่ยังคงมีทรัพย์สินอีกบางประเภทที่สามารถสร้างมูลค่าให้กับผู้ที่รังสรรค์งานขึ้นมา ก่อให้เกิดเป็นองค์ความรู้ นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ที่ช่วยสร้าง

ความสะดวกสบายให้กับมนุษย์มากมายคือ “ทรัพย์สินทางปัญญา” ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นมูลค่าทางความคิดที่ได้รับการสร้างสรรค์จากสติปัญญาของมนุษย์ และถ่ายทอดออกมาในลักษณะต่างๆ ทั้งในรูปแบบของนามธรรมและรูปธรรม จึงต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนาและสั่งสมเป็นเวลานานจนกว่าจะตกผลึกทางความคิด และถ่ายทอดออกสู่สังคม ทรัพย์สินทางปัญญาจึงมีทั้งคุณค่าและมูลค่าในตัวทรัพย์สินอย่างมหาศาล อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทกับสังคมมากขึ้น ประสิทธิภาพของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับการพัฒนาซอฟต์แวร์ ช่วยให้ การเข้าถึง เชื่อมต่อ การเจาะระบบ และการขโมย (Hack) ข้อมูลทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งส่งผลให้ทรัพย์สินทางปัญญามีความเสี่ยงที่จะถูกโจรกรรมบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ง่าย หรืออาจเรียกได้ว่าอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ (CyberCrime) กลุ่มพันธมิตรธุรกิจซอฟต์แวร์ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์และ การโจรกรรมทรัพย์สินทางปัญญา (Cyber-Crime and Intellectual Property Theft) มักเกิดขึ้น 6 ประเภท ได้แก่ การเงิน การละเมิดลิขสิทธิ์ การเจาะระบบ การก่อการร้ายทางคอมพิวเตอร์ ภาพอนาจารออนไลน์ และภายในโรงเรียน ซึ่ง ในกรณีของการละเมิดลิขสิทธิ์นั้น จัดได้ว่าเป็น ประเภทหนึ่งของทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดการละเมิดขึ้นบ่อยครั้งในหลายลักษณะ เช่น การคัดลอกผลงาน การตัด ปรับเปลี่ยน หรือกระทำการใดๆ ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้รังสรรค์งานนั้น เป็นต้น (ศุภสิทธิ์ กุลจิตต์เจือวงศ์, 2557: 146)

ประเด็นปัญหา คือ

1. ปัญหาการแชร์ข้อมูลของผู้อื่นไปบนเครือข่ายสังคมซึ่งเจ้าของมิได้ประสงค์ให้เผยแพร่มาเผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม และปัญหาการนำข้อมูลของบุคคลซึ่งมิใช่ผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคม (Non-user) มา เผยแพร่ในเว็บไซต์เครือข่ายสังคม อันอาจทำให้เกิด ความเสียหายต่อชื่อเสียงและความเป็นอยู่ส่วนตัว

2. ปัญหาการนำข้อมูลของผู้อื่นในเครือข่ายสังคมไปใช้หรือแสวงประโยชน์โดยเจ้าของข้อมูลมิได้รับรู้และยินยอม ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย

3. กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสลับซับซ้อนตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันได้ ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีความสลับ ซับซ้อนมากขึ้น แต่กฎหมายในปัจจุบันยังไม่ สามารถครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น ซึ่งทำให้ไม่สามารถจำกัด การกระทำความผิดได้อย่างทั่วถึง

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาว่า ในระบบกฎหมายไทยปัจจุบันนั้นมีมาตรการทางกฎหมายที่สามารถนำมาปรับใช้ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกรบกวนจากพฤติกรรมต่างๆทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมหรือไม่ เพียงใด ทั้งนี้โดยจะศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อทราบถึงปัญหาทางด้านองค์ประกอบ ขอบเขตของ กฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการ ปรับปรุงกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ให้เหมาะสมกับสภาพ สังคมและเทคโนโลยีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนเครือข่ายสังคมออนไลน์

2. เพื่อศึกษาระบบกฎหมายไทยที่มีอยู่ในการนำมาปรับใช้ในการป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาจากการใช้เครือข่ายสังคม ตลอดจนศึกษาปัญหาในแง่ องค์ประกอบ ขอบเขต และการปรับใช้กฎหมายที่มีอยู่ ดังกล่าว รวมทั้งศึกษากฎหมาย ต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ อันจะนำมาสู่การวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับกฎหมายไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนเครือข่ายสังคมออนไลน์

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา, ประมวลกฎหมายอาญา, พระราชบัญญัติและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและกฎหมายอื่น ศึกษาบทบัญญัติทางกฎหมายและมาตรการลงโทษของต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา, พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

วิธีดำเนินการศึกษา

ในงานศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารต่างๆ ได้แก่ ตำรา ผลงานวิจัย บทความให้สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประกอบแนวคำพิพากษาศาลฎีกา มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา

1. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบถึงการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนเครือข่ายสังคมออนไลน์
2. ผลจากการเปรียบเทียบทำให้ทราบข้อกฎหมายกฎหมายและบทลงโทษการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของไทยและต่างประเทศ

3. นำผลที่ได้จากการศึกษาหาแนวทางการแก้ปัญหาการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการศึกษา

การใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาอาจสามารถใช้ประโยชน์ได้แตกต่างหากจากทรัพย์สินที่มีรูปร่างที่ทรัพย์สินทางปัญญานั้นรวมอยู่ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาโดยการลอกเลียนแบบหรือดัดแปลงโดยที่ไม่ได้รับอนุญาตควรมีบทลงโทษและตรวจสอบอย่างจริงจังเพราะในประเทศไทยมีการละเมิดสิทธิและทรัพย์สินทางปัญญาอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ไทยจึงควรมีมาตรการในการจัดการและรับมือกับผู้ละเมิดสิทธิเหล่านี้อย่างจริงจัง ประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นด้าน การรณรงค์ให้ความรู้ วางกรอบด้านกฎหมาย และดำเนินการเพื่อลดการละเมิดลิขสิทธิ์ซอฟต์แวร์ลงให้ได้ทุกปี ซึ่งจะช่วยให้อุตสาหกรรมไอทีในประเทศเติบโตได้เร็วขึ้นเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไอทีที่ทันสมัย ตลอดจนสร้างงาน และเพิ่มภาษีรายได้และกระตุ้นการขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวม

อินเทอร์เน็ตจัดเป็นสื่อสมัยใหม่ที่ได้รับ ความนิยมแพร่หลายอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีรูปแบบที่น่าสนใจ และทำให้ผู้ใช้สามารถเรียนรู้ประสบการณ์ผ่านสื่อได้อย่างหลากหลาย เช่น การสร้างปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนบนสังคมออนไลน์ การชมภาพยนตร์การฟังเพลง การสืบค้นข้อมูล การติดตามสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของเหตุบ้านการเมืองและการซื้อ-ขายสินค้าผ่านเว็บไซต์ บนอินเทอร์เน็ตเป็นต้น ด้วยความที่เข้าถึงง่าย แพร่หลาย และแจกจ่ายง่าย ทำให้ผู้ใช้บางคนเลือกใช้สื่ออินเทอร์เน็ต

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาค้นคว้าการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ ปัจจุบันเฟื่องฟู เป็นช่องทางสื่อสารช่องทางหนึ่งที่สามารถ

ขยายวงการสื่อสารได้กว้างมาก และมีประโยชน์มาก แต่ก็มีหลายท่านที่นำ เฟซบุ๊กไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย เช่น เปิดเฟซบุ๊กขึ้นมาเพื่อใช้ประโยชน์ในการกระจายข้อความหรือรูปภาพหมิ่นประมาทพระมหากษัตริย์และรัชทายาท ผู้ศึกษาพบว่า ปัญหาที่มักเกิดขึ้นคือ ผู้กระทำความผิด มิได้นำรูปของตนเองแสดงในหน้าเพจของเฟซบุ๊ก แต่กลับไปคัดลอกรูปของผู้อื่นมาใช้ เพื่อปิดบังตัวตนที่แท้จริง ทำให้เจ้าของภาพอาจจะถูกมองจากผู้ที่ไม่มีความเข้าใจว่าเป็นเจ้าของเพจที่ผิดกฎหมายนั่นเอง ผู้กกด Share ข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยผู้กกดแชร์รู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลที่ปลอมหรือข้อมูลเท็จ หรือข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ หรือการก่อการร้ายตามกฎหมายอาญารวมถึงการแชร์ข้อมูลที่มีลักษณะลามกอนาจาร ผู้กกด Share ต้องรับผิดชอบ ตามมาตรา 14 (5) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

จากกรณีที่มีการแชร์ส่งต่อข้อความเตือนว่าให้งดแชร์ภาพดอกไม้ เนื่องจากผิดกฎหมายลิขสิทธิ์ฉบับใหม่ ว่า ข้อความดังกล่าวไม่เป็นความจริงและทำให้เข้าใจผิด เพราะการส่งต่อข้อความในกลุ่ม LINE ได้รับความคุ้มครองถือเป็นการใช้ส่วนตัวและไม่กระทบต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 32 วรรค 1 บัญญัติว่า “การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร มิให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์” กรณีนี้เป็นการนำงานมีลิขสิทธิ์ประเภทภาพถ่าย ไปทำซ้ำเผยแพร่ แม้ภาพถ่ายลักษณะดังกล่าวจะเป็นงานที่มีลิขสิทธิ์ แต่กรณีที่น่าไปใช้ส่วนตัวถือว่ากระทำได้ มีกฎหมายคุ้มครอง อย่างไรก็ตาม หากมีการลบหรือแก้ไขตัวภาพ อาจจะเข้าข่ายผิดกฎหมายได้ เพราะถือเป็นการดัดแปลงงานลิขสิทธิ์ของผู้อื่น

2. ปัญหาการนำข้อมูลของผู้อื่นในเครือข่ายสังคมไปใช้หรือแสวงประโยชน์โดยเจ้าของข้อมูลมิได้รับรู้และยินยอม ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ในกรณีที่มีการโพสต์ข้อความหมิ่นประมาททางอินเทอร์เน็ต ผู้โพสต์จะมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 ที่บัญญัติว่า ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่ทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำและปรับ

การโพสต์ข้อความอันเข้าข่ายหมิ่นประมาทนั้น อาจเสี่ยงที่จะเป็นความผิดตามกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญาใน 3 มาตรา

1) ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 326 "ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือ ถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

2) ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 328 "ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏด้วยวิธีใด ๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการกระจายภาพ หรือโดยทำการปาฐะประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีและปรับไม่เกินสองแสนบาท"

3) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 423 "ผู้ใดกล่าวหรือโฆษณาซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นที่เสียหาย แก่ชื่อเสียง หรือเกียรติคุณ ของบุคคลอื่นก็ดี หรือ เป็นที่เสียหาย แก่ทางทำมาหาได้ หรือทางเจริญของเขา โดยประการอื่น ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เขาเพื่อความ

เสียหาย ใดๆ อันเกิดแต่การนั้น แม้ทั้งเมื่อตน มิได้รู้ว่าข้อความนั้นไม่จริง แต่หากควรจะได้

3. กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความลับซับซ้อน ตาม ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน กฎหมายที่มีอยู่ไม่สามารถคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความลับซับซ้อนตาม ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันได้ ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารได้พัฒนาและ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังมีความลับ ซับซ้อนมากขึ้น แต่กฎหมาย ในปัจจุบันยังไม่ สามารถครอบคลุม การเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น ซึ่งทำให้ไม่สามารถจำกัด การกระทำความผิดได้อย่างทั่วถึง ในบางมาตรา ระบุขอบเขตเนื้อหาที่กว้าง หรือแคบ จนเกินไปเช่น มาตรา 16 ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ที่ระบุว่า ผู้ใดสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นโดยมิชอบ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อผู้อื่น ต้อง ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ สำหรับในมาตรา นี้ เป็นไปเพื่อการแก้ไขปัญหาการละเมิดทรัพย์สิน ทางปัญญาบนอินเทอร์เน็ต แต่อย่างไรก็ตามผู้ศึกษา คิด ว่าคำว่า “การทำสำเนาข้อมูลคอมพิวเตอร์” ยังมีความหมายที่ยังคลุมเครือ อาจหมายถึง การคัดลอก ไฟล์ การดาวน์โหลดลิขสิทธิ์ประเภท ต่างๆ คาดว่า มาตรานี้เขียนขึ้นมาเพื่อเอาผิดกับผู้ ที่ต้องการจะ ละเมิดลิขสิทธิ์โดยเฉพาะ แต่ลักษณะ การเขียน เช่นนี้ อาจไปกระทบถึงการแบ็กอัพ ข้อมูล (Backup) การเข้าเว็บแล้วเบราว์เซอร์ (Browser) ดาวน์โหลดมาพักไว้ในเครื่องโดย อัตโนมัติหรือที่ เรียกว่า “แคช ซึ่งผู้ใช้อาจมิได้มี เจตนาต่อการ กระทำดังกล่าว ทำให้มาตรานี้มี ขอบเขตการบังคับ ใช้ที่กว้างขวางเกินไป ซึ่งจะ ทำให้เกิดช่องว่างใน กฎหมายหลายด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่มากขึ้นในวง กว้าง การทำกรณีศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างที่ ชัดเจน ซึ่งควรทำอย่างต่อเนื่องให้คนเข้าใจในระยะ

หนึ่งที่มีคำถามและยังไม่แน่ใจ รวมถึงการบัญญัติ ที่ ชัดเจนว่ากรณีใดที่สามารถเอาผิดจาก กม.นี้ได้ หรือ ทำเป็นกรณีตัวอย่างเพื่อให้คนเข้าใจ กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบน อินเทอร์เน็ตคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ซึ่ง กฎหมายดังกล่าวนั้นนอกจากจะยังไม่ชัดเจน แล้ว ยังไม่เป็นที่เผยแพร่เท่าที่ควร เพราะผู้ใช้งาน ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ และยังไม่มีรู้ถึงข้อบัญญัติที่ได้ ระบุไว้ในกฎหมาย รวมถึงบทลงโทษต่างๆ สำหรับผู้ ที่กระทำความผิดดีพอ

2. ปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมาย อาญา ให้มี ฐานความผิดเกี่ยวกับ การกระทำ ความผิดเกี่ยวกับการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลไว้เป็น หมวดเฉพาะ เสนอให้กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับ การเฝ้าติดตาม คุกคามทางอินเทอร์เน็ต (Cyber Stalking) โดย พิจารณาจากตัวแบบ (Model) ของ กฎหมายมลรัฐต่างๆ ของสหรัฐอเมริกา เสนอให้ กำหนดฐานความผิดสำหรับ กรณีการกลั่นแกล้ง รั้งแกทางอินเทอร์เน็ต

3. ปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติว่า ด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 โดย ให้มีฐานความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ ส่วนบุคคลจาก การใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมไว้เป็น การเฉพาะ ทั้งนี้ โดย กำหนดให้การกระทำที่ เผยแพร่ข้อมูลของผู้อื่นโดยปราศจากการรับรู้และ ยินยอมของเจ้าของข้อมูลเป็น ความผิด แม้ว่าข้อมูล นั้นจะไม่มีองค์ประกอบของการ เป็นข้อมูลลามก หรือข้อมูลเท็จก็ตาม

4. ส่งเสริมให้ใช้ มาตรการอื่นนอกจาก มาตรการทางกฎหมายเช่น การให้องค์กรเอกชนที่ เกี่ยวข้องควบคุมตนเอง (Self regulation) การ ส่งเสริม ให้ผู้ใช้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมตระหนักถึง ความสำคัญ ของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว รวมทั้ง

การเข้ามาตรกรทางเทคนิคต่างๆ เช่น การปรับตั้งค่าความเป็นส่วนตัวใน เว็บไซต์เครือข่ายสังคม ที่ทางเว็บไซต์เครือข่ายสังคมได้ จัดไว้ให้เพื่อลดปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์

2. ควรศึกษาปัญหาการให้ความคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์บนเครือข่ายสังคมออนไลน์

บรรณานุกรม

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2553). *ทรัพย์สินทางปัญญาไทย*. [ออนไลน์]. จาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=blogsection&id=29&Itemid=39

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2553). *ระบบฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นไทย*. [ออนไลน์]. สืบค้น 15 มิถุนายน 2558 จาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=category§ionid=25&id=161&Itemid=262

กรมทรัพย์สินทางปัญญา. (2553). *สนธิสัญญาความร่วมมือด้านสิทธิบัตร หรือ PCT*. [ออนไลน์]. สืบค้น 15 มิถุนายน 2558 จาก http://www.ipthailand.go.th/ipthailand/index.php?option=com_content&task=category§ionid=43&id=351&Itemid=296

กระทรวงพาณิชย์. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2552). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ASEAN Economic Community: AEC*. นนทบุรี: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.

จิรศักดิ์ รอดจันทร์. (2555). *หลักกฎหมายและแนววิธีปฏิบัติเพื่อการคุ้มครองการประดิษฐ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เพ็ญญา ชยสุนทร. (2556). *กรณีตัวอย่างโพสท์กล่าวหาบุคคลอื่น อาจถูกฟ้องผิดอาญา พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์*. [ออนไลน์].

Available:

<http://news.voicetv.co.th/thailand/82928.html>, (Sep 29, 2015).

มานิตย์ จุมปา. (2554). *คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ระวิ แก้วสุกใส. (2556). “เครือข่ายสังคมออนไลน์ : กรณี เฟสบุ๊ก (Facebook) กับการพัฒนาผู้เรียน”. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*. ปีที่ 5 (ฉบับที่ 4): 197.

ศุภสิทธิ์ กุลจิตต์เจืองวงศ์. (2557). “การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต”. *วารสาร มฉก.วิชาการ*. ปีที่ 18 (ฉบับที่ 35) : 146.

เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ. (2553). *เครือข่ายสังคม (Social Networking)*. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก: <http://www.vcharkarn.com>. (29 กันยายน 2558).

อิทธิพล ปรีดีประสงศ์. (2552). *แนวคิดพื้นฐานในการสร้างสรรค์ชุมชนออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2558, จาก <http://gotoknow.org/blog/virtualcommunitymanagement/288469>.